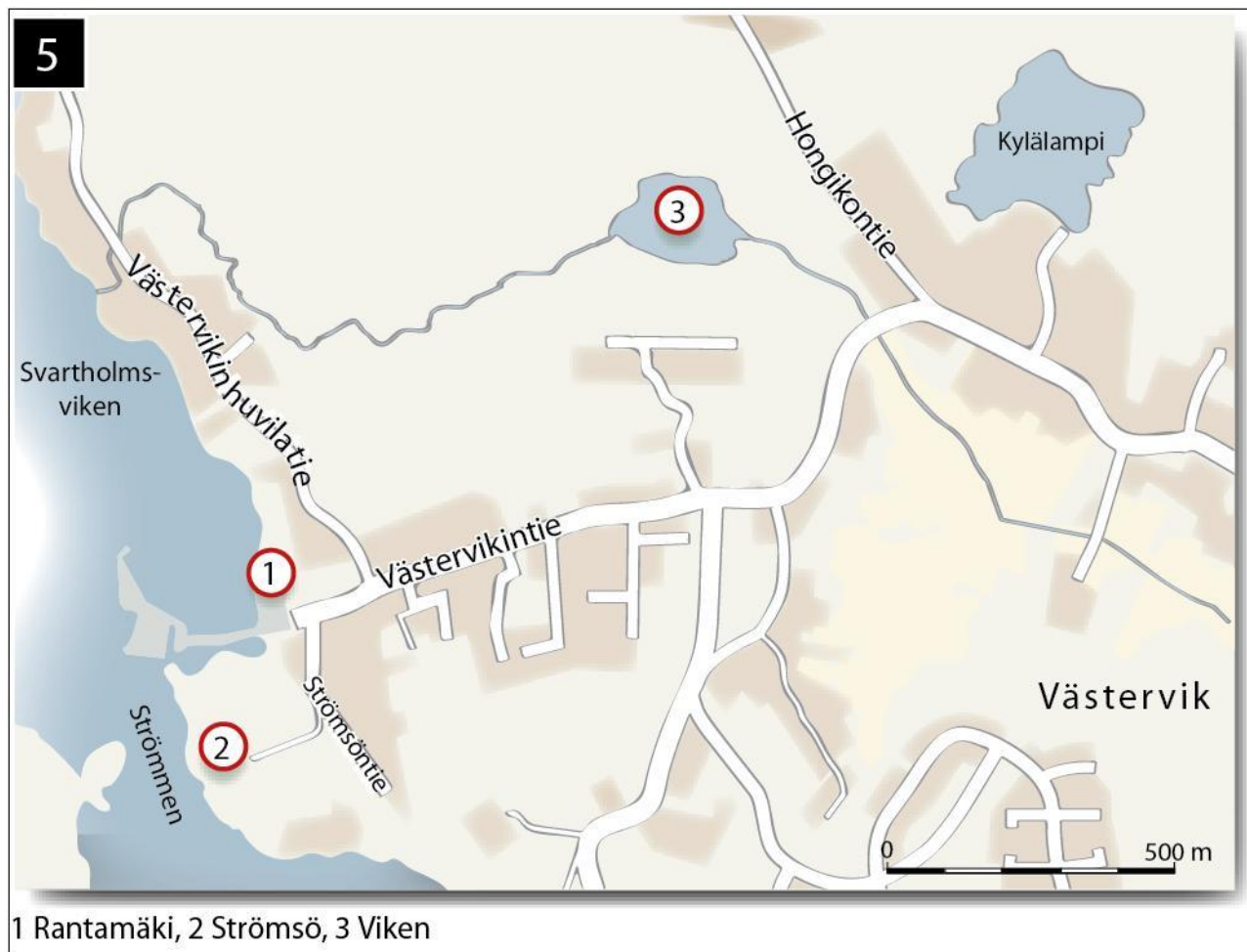

Vandringsrutt 5, Vaellusreitti Nro. 5

Stranden i Vestervik, Västervikin ranta

1. Strandbacken. När man kommer ner till stranden i Västervik möts man av en injudande syn. Rakt fram sträcker sig en lång bryggbank med båtar förtöjda längs kanten. Västerviks stora och vackra skärgård har i decennier lockat folk i trakten till ett aktivt friluftsliv. Speciellt sommartid är trafiken till lands och till sjöss mycket livlig. En ordentlig småbåtshamn med parkeringsplatser är en förutsättning för att denna verksamhet ska löpa smidigt. Hela strandområdet ägs av Västervik bys samfälligheter, som också handhar uthyrningen av båtplatser.

Om man tar sig längst ut på banken, kan man i söder se konturerna av Vasa stad. Framme till vänster lägger man märke till badstranden vid Strömsö, ett av Vasas friluftsområden.

Den inre farleden från staden och norrut mot Replot och Alskat är livligt trafikerad under båtsäsongen. Farleden når Västervik vid Strömmens (ibland felaktigt kallat Strömsö sund) början, passerar Strömsö och bryggbankens västligaste del, för att sedan göra en sväng mot Storfjärden i nordväst.

Vänder man blicken mot norr, upptäcker man den två kilometer långa Svartholmsviken. Den förtjänar att omnämnas bland annat därför att skeppsredaren C.G. Wolff under Krimkriget 1854 gömde en del av sina fartyg inne i viken.

Tittar man från bryggbanken in mot land får man en god överblick av hela strandbacken. Här samsas en stor mängd äldre och yngre sjöbodar med varandra. De äldsta torde vara minst 250 år gamla medan andra är ut i vattnet. De byggdes i slutet av 1980-talet. Västervik båthamn omfattar totalt cirka 330 båtplatser.

Längst uppe på Strandbacken, där man numera har anlagt en parkeringsplats, fanns tidigare ungdomsföreningens danspaviljong (takförsedd danslave). Den byggdes i etapper och togs i fullt bruk genast i början av 1950-talet. Under ett drygt decennium bedrev Västervik Ungdomsförening en mycket omfattande dansverksamhet på Strandback och engagerade ibland till och med orkestrar från Sverige till sina midsommarvåkor. Under en säsong kunde man ha 20-30 tillställningar, vilket antyder att danspaviljongen i Västervik var ett av de populäraste dansställen på den tiden. Publikrekordet för en kväll ligger på över 2000 betalade dansbesökare. Dansverksamheten upphörde 1964. Några år senare anlades en minigolfbana i danspaviljongen. Också den blev populär i början, men verksamheten bar sig inte i längden.

Numera är aktiviteten vid Västervikstranden rätt livlig också på vintern. Speciellt sedan isen blivit stark nog att bära trafik, kan man ta sig ut i skärgården till fots eller med snöskoter. Ibland är det till och med möjligt att ta sig ut med bil. För en motionär är dock skidåkning det naturliga sättet att uppleva isvidderns tjusning.

1. Rantamäki. Västervikin rannassa kohtaa aivan vastustamattoman näyn. Suoraan edessä kurottautuu laituritörmä, jonka reunoihin on kiinnitetty veneitä. Västervikin suuri ja kaunis saaristo on vuosikymmenien ajan kutsunut tämän alueen ihmisiä viettämään saarille vapaa-aikaa. Etenkin kesäisin matkataan runsain joukoin merelle ja maalle. Jotta tämä sujuisi mahdollisimman vaivattomasti, tarvitaan Västervikin rantaan kunnollinen pienvenesatama ja parkkipaikkoja. Tämä ranta-alue on Västervikin kyläyhdistyksen omistuksessa ja se huolehtii myös venepaikkojen vuokraamisesta.

Jos kävelee pidemmälle rantaan, voi etelässä nähdä Vaasan kaupungin siluetin. Vasemmalla on Strömsön uimaranta, yksi Vaasan ulkoilualueista. Sisempi merireitti kaupungista pohjoiseen Raippaluodon ja Alskatin suuntaan on veneilyaikaan vilkkaasti liikennöity. Meritie saavuttaa Västervikin Strömmenin (joskus tätä paikkaa kutsutaan virheellisesti Strömsön salmeksi) alkupäässä, ohittaa sitten Strömsön ja laituirannan läntisimmän osan ja kaartaa Storfjärdeniin luoteeseen. Kun kääntää katseensa pohjoiseen, huomaa kaksi kilometriä pitkän Svartholmsvikenin. Se on ansainnut nimensä mm. siksi, että laivanvarustaja C. G. Wolff piilotti Krimin sodan aikaan vuonna 1854 osan laivoistaan lahteen. Jos katsoo laituirannasta

maahan päin, voi nähdä hyvin koko rantamäen. Täällä on sekaisin sekä vanhoja että uusia venevajoja. Osa on ehkä jopa 250 vuotta vanhoja, osa taas vastarakennettuja. Maalta ojentautuu merelle neljä isoa ponttoorilaituria. Ne rakennettiin 1980-luvun lopulla. Västervikin venesatamassa on kaiken kaikkiaan noin 330 venepaikkaa.

Ylimpänä Rantamäellä, jossa nykyään on parkkipaikka, oli aiemmin tanssilava. Se rakennettiin vaiheittain ja otettiin täyteen käyttöön 1950-luvun alussa. Västervikin nuorisoseura järjesti runsaan vuosikymmenen ajan siellä hyvin huomattavaa tanssilavatoimintaa. Joskus juhannusjuhliin järjestettiin orkesteri Ruotsista saakka. Yhden sesongin aikana saattoi olla 20-30 tapahtumaa. Västervikin tanssilava olikin omana aikanaan yksi seutumme suosituimmista tanssipaikeista. Lavan yleisöennätys oli 2 000 maksanutta kävijää. Toiminta loppui vuonna 1964. Joitain vuosia myöhemmin tanssilavan paikalle rakennettiin minigolfrata. Sekin oli aluksi varsin suosittu, mutta toiminta ei pidemmän päälle kannattanut. Nykyään Västervikin rannassa on aktiivista toimintaa myös talvisin. Kun jää on tarpeeksi vahvaa, voi kävellä saaristoon vaikkapa lumikengät jalassa. Toisinaan jäällä voi myös ajaa autolla. Hiihtäminen on myös varsin luonnollinen tapa kokea Västervikin jääkenttien hurmaa.

2. Strömsö. Strax innan man kommer ner till stranden i Västervik, tar en väg av mot vänster. Vägen leder till Strömsö, friluftsområdet som Vasa stad köpte av Korsholms kommun för cirka 10 år sedan. Området omfattar norra delen av ny holme som tidigare hette Bässören, men som fick ett nytt namn, Strömsö, när villabebyggelse inleddes där för ett drygt sekel sedan.

Mitt på området reser sig en ståtlig byggnad i rött. Det är den gamla mangårdsbyggnaden på Strömsö, som numera blivit rikskänd genom att Finlands Svenska Television, FST, hyr byggnaden och producerar sitt livsstilprogram "Strömsö" där. Strömsö anlades i tiden av patron Grönberg på Grönviks glasbruk i Iskmo, Korsholm.

Bakom huvudbyggnaden ligger ett nyare hus som inhyser administrativa utrymmen för FST. Den gamla byggnaden har renoverats för att mostvara de behov tv-verksamheten har. Huset innehåller ett flertal studior, klipprum, bibliotek med mera. Bland husen finner man också ett gammalt härbre från Helsingby och ett hus fullt med snickarglädje.

Går man ner mot stranden finner man en konstig kulle på sluttningen ner mot vattnet. Kullen är en gammal jordkällare från Strömsös äldsta tid. Strax intill ligger en stor gräsmatta som inbjuder till aktiviteter av olika slag. Närmast huvudbyggnaden ses en stor cembratall och tre gamla ekar stolt resa sig mot skyn. Engligt hörsägen lär de ha planteras i tiden för att uppmärksamma tidigare Strömsöinvånarens bemärkelsedagar.

Stranden på Strömsö vetter mot väster, vilket betyder att simstranden under vackra dagar badar i kvällsolens sken. Vattnet vid Strömsö hör till de renaste i Vasa. Det är därför inte

underligt att Strömsö blivit ett populärt badställe för ung som gammal. Vid simstranden finns också en nyrenoverad bastubyggnad.

2. Strömsö. Juuri ennen Västervikin rantaa kääntyy tie vasemmalle. Tie vie Strömsöhön, ulkoilualueelle, jonka Vaasan kaupunki osti Mustasaaren kunnalta noin 10 vuotta sitten. Alue käsittää pohjoisosan saaresta, jonka nimi oli aiemmin Bässören, mutta joka sai uuden nimin Strömsö kun huvila-asutus levisi alueelle runsas vuosisata sitten. Alueen keskellä kohoaa komea, punainen rakennus. Se on vanha Strömsön päärakennus. Nykyään talosta on tullut maankuulu, kun FST on vuokrannut talon ja tuottaa siellä elämäntyyliohjelmaa "Strömsö". Aikoinaan Strömsön rakennutti patruuna Grönberg Grönvikin lasitehtaalta Iskmosta, Mustasaaresta. Päärakennuksen takana on uudempi talo, joka toimii FST:n hallinnollisena tilana. Vanha rakennus on remontoitu vastaamaan televisiotuotannon tarpeita. Talossa on muun muassa useita studioita, leikkaushuone, kirjasto ja ulkorakennuksessa touhuaa iloinen puuseppä... Kun kävelee alas rantaan päin, löytää kummallisen kukkulan vasten vettä. Kukkula on vanha, Strömsön menneiltä ajoilta peräisin oleva maakellari. Ihan kukkulan vieressä on suuri nurmikenttä. Lähimpänä päärakennusta on suuri sembramänty ja kolme vanhaa tammea tavoittelevat ylväästi taivaita. Kuulopuheen mukaan puut on istutettu merkitsemään aiempien Strömsön asukkaiden merkkipäiviä. Strömsön ranta viettää vasemmalle eli kauniina päivinä uimaranta kylpee ilta-auringon valossa. Strömsön vesi on puhtaimpia vesiä Vaasassa. Ei olekaan ihme, että rannasta on tullut niin nuorien kuin varttuneimpien suosima uimapaikka. Rannalla on myös vanha saunarakennus.

3. Viken. Västervik är en gammal by vars namn anspelar på den långsmala vik, som förr i världens sträckte sig in mot land från havet. "Viken i väster" var för 1000 år sedan två kilometer lång. Numera finns endast en liten rest kvar denna vik. Den lilla sjö (drygt 100 meter i diameter) som på grundkartan benämns "Viken", är det enda vatten som återstår an den forna "Westervijken".

Platsen kan i dag bäst nås från Kärrvägen, från vilken en stig leder ner till sjön. Området kring sjön är rätt sumpigt, så gummistövlar är att rekommendera.

3. Viken. Västervik on vanha kylä, jonka nimi tarkoittaa pitkää ja kapeaa lahtea, joka muinoin työntyi mereltä maahan päin. "Lahti lännessä" oli 1 000 vuotta sitten kaksi kilometriä pitkä. Nykyään tästä lahdesta on vain pieni osa jäljellä. Pieni sisäjärvi (halkaisijaltaan 100 metriä), joka peruskartassa on nimetty "Viken" (lahti), on ainoa vesialue, joka on jäänyt muistuttamaan meitä muinaisesta "Westervijkenistä". Nykyään paikan saavuttaa parhaiten Kärrytieltä, josta johtaa polku alas järvelle. Järveä ympäröivä maa on niin märkää, että siellä on hyvä kulkea kumisaappaat jalassa.